

ler for Strejkevarsler. Dem have vi allerede faaet, ganske vist ikke ad Lovgivningsvejen, men ad Overenskomstens Vej, dels ved Septemberforliget og ved de forskellige faglige Overenskomster og dels ved den foreslaaede Normaloverenskomst, der har visse Regler for Varsel og Mægling, hvis Eksistens man alligevel ikke burde lade være afhængig af tilfældige Overenskomster. Naar disse Overenskomster have bestaaet nogen Tid, burde man søge at give dem Lovskraft. Den nuværende faglige Mægling virker som sagt meget godt i Spørgsmaal om Retstrætter. De fleste Fag have i øvrigt disse Regler.

Men for mig er Hovedspørgsmaalet: Strejkeretten. Det er delvis berørt i Forslaget. Som den ærede Ordfører for Socialdemokratiet udtalte, vare Strejker ulovlige før 1849. Vi havde en Forordning af 1800, hvorefter Strejke straffedes som Sammenrottelse, men, som det samme ærede Medlem ogsaa gjorde opmærksom paa, Strejke og Lockout vare i lige Grad forbudte. Man gik ud fra, at Arbejdere og Arbejdsgivere vare lige stærke, og man hævdede den frie Kontrakt mellem Mester og Svend, og det var efter sin Tid egentlig en ganske liberal Lov og ikke i Svindenes Disfavør. Efter 1848 maa Strejkeretten derimod siges at være anerkendt, men den er som al anden Ret selvfølgelig begrænset. Selvfølgelig er Strejke forbudt og ulovlig, naar den enkelte Person kontraktmæssig er bunden. Ved Sporvognsdrift skal der vistnok gaa nogen Tid fra Opsigelsesøjeblikket, man skal sige op til en vis Dato, Typograferne have en Uges Opsigelse, paa visse Værksteder kunne de kun sige op til en Fredag. Endvidere er der Statens Bestillingsmænd samt Arbejderne paa Statens Værksteder, der, saa vidt jeg forstaar, ere ansatte paa en individuel Kontrakt, saa de ligestilles med Funktionærer. Med andre Ord, hvor en Mand er gaaet ind paa ikke at forlade sin Plads uden Opsigelse, vil Strejken være ulovlig.

Et andet Spørgsmaal er, om en Fagforening kan blive meddelagtig, faa et Medansvar, naar den enkelte Mand bryder sin Kontrakt. Saa vidt jeg forstaar Lovgivningen, er Fagforeningen meddelagtig, i det Øjeblik den opfordrer et Medlem til at bryde en saadan individuel Kontrakt. Hvorvidt denne Meddelagtighed betinger et Erstatningsansvar, kan jeg ikke sige. Endvidere er Strejken ulovlig, naar den er erklæret mod en Overenskomst, og Medlemmerne faa derfor et Ansvar, og Organisationen

er meddelagtig, naar den har opfordret Medlemmer til at bryde Overenskomsten. Derimod er Fagforeningen selvfølgelig ikke ansvarlig, naar den ikke er meddelagtig. Endelig vil en Opfordring til en Strejke, hvis Maal er en Handling, der strider mod Lov og Ærbarhed, formodentlig være ulovlig. Desuden kan jeg nævne det Tilfælde, som vi ikke have her i Landet, at Strejken er forbudt ved Lov. Det har man i den engelske Lovgivning overfor Vandværks- og Renovationsvæsen, og, saa vidt jeg ved, ogsaa i dette Øjeblik i Italien med Hensyn til Jernbanerne. Med Strejke maa sammenstilles Blokade, Affolkning samt formentlig den kollektive Opsigelse, selv om den ikke er ledsaget af Blokade. Det vil sige, at naar Arbejderne paa et Værksted samtidig opsigte deres Pladser, uden at der fremkommer Meddelelse om, at Tilgang frabedes, vil det formentlig være at betragte som Strejke.

Man vil se, at Strejke efter dansk Ret er fuldt ud tilladelig, undtagen i det Tilfælde, hvor den bliver et Brud paa en bestaaende Kontrakt. Men det er ikke nok, at Strejken er tilladt. For at den kan have Betydning, maa dens Offentliggørelse være tilladt. Og det er det ejendommelige efter dansk Retspraksis, at en lovlig Strejke bliver ulovlig, naar dens Bekendtgørelse er retsstridig, og det vil den i de fleste Tilfælde være. For Eksempel, hvis der fremsættes en offentlig Meddelelse, der opfordrer til Strejke eller meddeler, at der er Strejke, er denne Meddelelse efter dansk Højesteretsdom retsstridig. Man har altsaa ikke Lov til offentlig i Dagblade at meddele, at der er Strejke. Selv om Meddelelsen formelt er begrænset til Foreningens Medlemmer, for Eksempel naar der i „Social-Demokraten“ staar en Bekendtgørelse med Overskrift: Til Medlemmer af Maskinarbejdernes Fagforening, indeholdende en Meddelelse om, at der er Strejke paa Burmeister & Wains Værksteder, er den Omstændighed, at man formelt har begrænset Adressen til Foreningens Medlemmer, i sig selv ikke tilstrækkelig til at fritage for Ansvar. Endelig er der ogsaa Højesteretsdom for, at private Meddelelser i et privat Brev til en Person, der ikke er Medlem af en Fagforening, eventuelt kunne medføre Erstatningsansvar. Saa bliver der altsaa tilbage, at Fagforeningerne maa sende private Meddelelser om Strejke til Medlemmerne, men selv her er der, saa vidt man kan dømme efter Retspraksis, to Begrænsninger. For det første maa